

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Перший проректор

Микола ШИНКАРИК

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни
**«УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Освітньо-професійна програма «Управління закладами освіти»

кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практ.	ІРС	Тренінг	СРС	Разом	Екзамен, залік
Денна	1	1	30	15	5	4	66	120	1
Заочна	1	1	4	2	-	-	114	120	2

Тернопіль – 2021

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від 26 травня 2021 року).

Робочу програму склала завідувач кафедри освітології і педагогіки, д. пед. н., доц. Л.З. Ребуха

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» (протокол № 12 від 8 червня 2021 року).

Голова групи забезпечення спеціальності,
д.пед.н., доц.

Лілія РЕБУХА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Управління освітнім процесом у закладах освіти»

Опис дисципліни «Управління освітнім процесом у закладах освіти»

Дисципліна «Управління освітнім процесом у закладах освіти»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	Галузь знань (шифр, найменування) – 01 «Освіта/Педагогіка»	Статус дисципліни дисципліна циклу професійної підготовки, обов'язкова Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність 011– «Освітні, педагогічні науки»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> <i>Заочна -1</i> Семестр: <i>Денна –1</i> <i>Заочна - 2</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна – 30</i> <i>Заочна - 4</i> Практичні заняття: <i>Денна –15</i> <i>Заочна - 2</i>
Загальна кількість годин: <i>денна – 120 год.</i> <i>заочна – 120 год.</i>		Самостійна робота: <i>Денна – 70 год.</i> <i>Заочна – 114 год.</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 5</i>
Тижневих годин – 8, з них <i>ауд.</i> – 3 год.		Вид підсумкового контролю – <i>екзамен</i>

2. Мета і завдання дисципліни «Управління освітнім процесом у закладах освіти»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

В умовах глобалізаційних та євроінтеграційних процесів в Україні навчальна дисципліна «Управління освітнім процесом у закладах освіти» є базовою навчальною дисципліною у професійній підготовці спеціалістів. Зміна організаційної структури вищої освіти України, поява нових типів ЗВО,

упровадження ступеневої системи підготовки фахівців і кредитно – модульної системи організації освітнього процесу зумовили необхідність об'єктивного аналізу й удосконалення змісту, форм і методів управління освітнім процесом. Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері освіти і науки, що провадиться у закладах освіти через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості. Розвиток ринкових відносин, підвищення ролі фахівців у розбудові країни потребують підвищення якості підготовки висококваліфікованих професіоналів і відповідно ставить завдання перед викладацьким складом щодо пошуку інноваційних підходів до вивчення проблеми управління освітнім процесом.

Метою викладання навчальної дисципліни «Управління освітнім процесом у закладах освіти» є формування знань та умінь практичного управління освітнім процесом у закладах освіти.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістранти повинні оволодіти законодавчими актами України у галузі освіти, методичні, нормативні та інші директивні документи стосовно діяльності освітніх закладів і управління освітою .

Основні завдання дисципліни:

- ✓ сформувати поняття про освіту в Україні як цілісну систему;
- ✓ показати ієрархію основних рівнів управління освітою,
- ✓ визначити їх основні характерні ознаки;
- ✓ ознайомити з основними положеннями директивних і нормативних документів, що регламентують діяльність органів управління освітою;
- ✓ дати поняття щодо основних типів навчальних закладів (середніх загальноосвітніх, вищих);
- ✓ показати особливості управління освітою в умовах соціально-економічних перетворень у країні;
- ✓ визначити разом зі студентами основні напрями поліпшення управління освітою.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Процес вивчення дисципліни «Управління освітнім процесом у закладах освіти» спрямований на формування елементів наступних компетентностей магістрів:

- ✓ Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук (ІК).
- ✓ Здатність до управління закладом освіти (СК12).
- ✓ Здатність до організаційної та управлінської діяльності в системі освіти (СК13).

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: Теорія освітньої діяльності, педагогіка, конфліктологія, моделювання діяльності фахівця, дидактичні системи у вищій школі, психологія професійної креативності, психологія соціального впливу, методологія наукових досліджень.

Раніше здобуті результати навчання: критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практику освітньої діяльності, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження; демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності; визначати методологію прикладного наукового дослідження та застосовувати методи кількісного та якісного аналізу результатів, у тому числі методи математичної статистики; самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

2.5. Результати навчання.

До результатів вивчення дисципліни «Управління освітнім процесом у закладах освіти» є набуття таких знань:

- ✓ Демонструвати здатність критично оцінювати, аналізувати і вдосконалювати управлінську діяльність закладом освіти (PH14).
- ✓ Демонструвати професійну відповідальність до організаційної та управлінської діяльності в системі освіти (PH15).

3. Програма навчальної дисципліни «Управління освітнім процесом у закладах освіти»

Змістовий модуль I. Загальні засади управління освітньою діяльністю

Тема 1. Становлення і розвиток науки управління в галузі освіти

Еволюція управлінської думки у світі та в Україні. Розвиток теорії управління освітнім закладом в Україні у другій половині ХХ століття. Наукові підходи до управління освітнім закладом. Предмет та методи науки управління освітнім закладом

Література: 1,7, 9, 10, 11, 12, 17, 20

Тема 2. Освітній заклад як об'єкт управління

Освітній заклад як педагогічна система й об'єкт управління. Взаємодія освітнього закладу із зовнішнім середовищем. Освітній заклад та його внутрішня побудова. Основні підсистеми та процеси в освітньому закладі. Режим життєдіяльності та результати освітнього закладу. Різноманіття видів закладів освіти..

Література: 1, 9, 10, 11, 12, 20

Тема 3. Організація функціонування освітніх закладів

Закономірності управління освітніми закладами. Принципи та функції наукового управління освітніми закладами. Поняття процесу управління. Управлінський цикл. Ефективність процесу управління. Організаційна структура та керівні механізми системи управління освітнім закладом

Література: 1,7, 10, 11, 12, 17, 20

Тема 4. Управління функціонуванням освітнього закладу.

Призначення організаційної діяльності. Структура та освітня система освітнього закладу. Підходи до управління освітнім закладом.. Організаційні форми управлінської діяльності.

Література: 1,2, 7,9, 10, 11, 12, 20

Тема 5. Планування діяльності та контроль процесів функціонування в освітньому закладі

Мета управління освітнім закладом. Планування як управлінська діяльність: підходи та принципи. Суб'єкти контролю у освітньому закладі. Види, форми, принципи та методи контролю.

Література: 1,7, 9, 10, 11, 12, 17

Тема 6. Керівництво колективом, мотивація і оцінка кадрів

Характеристики рівня розвитку колективу. Якості керівника й ефективність реалізації функції керівництва. Типи організаційної поведінки. Змістовні теорії мотивації. Оцінка кадрів як необхідний компонент керівництва колективом. Атестація педагогічних працівників

Література: 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12, 17

Тема 7. Типи інноваційної поведінки освітнього закладу і підходи до управління його розвитком

Вибір стратегії інноваційної поведінки. Інноваційна орієнтація і система управління розвитком. Початок інноваційного процесу. Реалізація інновації. Завдання планування нововведення. Мотивація участі в інноваційній діяльності. Подолання опору змінам.

Література: 1, 9, 10, 11, 12

Змістовий модуль 2. Забезпечення якості управління освітньою діяльністю

Тема 8. Системне управління розвитком освітнього закладу.

Принципові особливості системного управління розвитком. Цільова програма – основний засіб системного управління розвитком. Особливості організації, керівництва і контролю в системному управлінні розвитком освітнього закладу. Системне планування розвитку, виявлення і оцінка проблем, розробка концептуального проекту стратегії змін і плану здійснення.

Література: 1,2,7,9,10,11,12,20

Тема 9. Науково-методичне та нормативне забезпечення освітньої діяльності освітнього закладу

Нормативна база створення та функціонування освітнього закладу. Основні директивні документи. Вимоги до розробки змісту та структури статуту освітнього закладу. Правила внутрішнього розпорядку освітнього закладу. Основні накази. Плани роботи закладу. Визначення стратегії діяльності закладу. Навчальні плани і програми. Посібники, методичні рекомендації. Дидактичне обладнання.

Література: 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15

Тема 10. Особливості діяльності дошкільних, позашкільних, професійно-технічних та вищих закладів освіти.

Основні завдання та напрями діяльності дошкільних установ в умовах соціально-економічних перетворень. Зміст і організація позашкільних закладів освіти. Діяльність професійно-технічних закладів в умовах реформування освіти. Особливості освітньої діяльності вищих навчальних закладів.

Література: 3, 4, 5, 6, 8

Тема 11. Мистецтво управління освітнім процесом у закладах освіти .

Управлінська культура керівника навчального закладу та її складові. Поняття «професійна культура» як складне інтегративне особистісне утворення. Професійна діяльність керівника освітнього закладу Професійна культура як міра та якість діяльності управлінця. Сутність та складові поняття «педагогічна культура керівника освітнього закладу». Педагогічна майстерність – якісна характеристика педагогічної культури.

Література: 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12

Тема 12.Професійне мовлення управлінця закладу освіти.

Ділове спілкування керівника навчального закладу. Функції ділового спілкування. Типи управлінського спілкування. Культура мовлення управлінця освітнім закладом. Техніка та технологія мовлення керівника освітнім закладом. Майстерність публічного виступу.

Література: 9, 10, 11, 12

Тема 13.Професіоналізм керівника закладу освіти

Становлення та формування професіоналізму особистості керівника освітнього закладу. Імідж як образ керівника. Створення керівником освітнього закладу власного іміджу. Характеристики позитивного іміджу керівника.

Література: 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12

Тема 14. Керівник як лідер освітнього закладу

Відмінності змісту понять «лідер групи педколективу» і «керівник освітнього закладу». Основні концепції лідерства. Створення керівником-лідером освітнього закладу конкурентноспроможної управлінської команди.

Створення управлінської команди за технологією «ретимінг». Технологія формування управлінської команди на основі системно-структурного підходу

Література: 9, 10, 11, 12, 13

Тема 15. Розв'язання конфліктів в структурі управлінської діяльності

Управління конфліктом як прояв рівня професійної культури керівника. Типові шляхи розв'язання конфліктів керівником освітнього закладу. Прогнозування конфліктів керівником. Принципи і тактика розв'язання конфлікту керівником освітнього закладу. Асертивна поведінка керівника. Подолання стресів та особистісних криз керівником освітнього закладу.

Література: 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни
«Управління освітнім процесом у закладах освіти»
(денна форма навчання)

	Кількість годин				
	Лекції	Практ. заняття	СРС	Індивід. робота	Контр. заходи
<i>Змістовий модуль 1. Загальні засади управління освітньою діяльністю</i>					
Тема 1. Становлення і розвиток науки управління в галузі освіти	2	1	5	-	Тести, кейси
Тема 2. Освітній заклад як об'єкт управління	2	1	5	-	Тести
Тема 3. Організація функціонування освітніх закладів	2	1	5	-	Запитання, тести,
Тема 4. Управління функціонуванням закладу освіти.	2	1	5	1	Запитання, участь у дискусії
Тема 5. Планування діяльності та контроль процесів функціонування в закладі освіти	2	1	5	-	Кейси, тести,
Тема 6. Керівництво колективом, мотивація і оцінка кадрів	2	1	5	1	Запитання, тести
Тема 7. Типи інноваційної поведінки освітнього закладу і підходи до управління його розвитком	2	1	4	1	Тести, поточне опитування
<i>Змістовий модуль 2. Забезпечення якості управління освітньою діяльністю</i>					
Тема 8. Системне управління розвитком освітнього закладу.	2	1	4	-	Запитання, участь у дискусії
Тема 9 Науково-методичне та нормативне забезпечення освітньої діяльності освітнього закладу	2	1	4	-	Кейси, тести
Тема 10. Особливості діяльності дошкільних, позашкільних, професійно-технічних та вищих закладів освіти.	2	1	4	-	Запитання, тести
Тема 11. Мистецтво управління освітнім процесом у закладах освіти	2	1	4	1	Тести
Тема 12. Професійне мовлення управлінця закладу освіти.	2	1	4	-	Ситуаційні завдання
Тема 13. Професіоналізм керівника закладу освіти	2	1	4	-	Кейси
Тема 14. Керівник як лідер освітнього закладу	2	1	4	1	Тести
Тема 15. Розв'язання конфліктів в структурі управлінської діяльності	2	1	4	-	Педагогічні ситуації (кейси)
<i>Тренінг</i>			4		
Разом	30	15	70	5	9

(заочна форма навчання)

	Кількість годин				
	Лекції	Практ. заняття	СРС	Індивід. робота	Контр. заходи
<i>Змістовий модуль 1. Загальні засади управління освітньою діяльністю</i>					
Тема 1. Становлення і розвиток науки управління в галузі освіти	1	1	8	-	
Тема 2. Освітній заклад як об'єкт управління	1	-	8	-	
Тема 3. Організація функціонування освітніх закладів	-	-	8	-	
Тема 4. Управління функціонуванням закладу освіти.	-	-	8	-	
Тема 5. Планування діяльності та контроль процесів функціонування в закладі освіти	-	-	8	-	
Тема 6. Керівництво колективом, мотивація і оцінка кадрів	-	-	8	-	
Тема 7. Типи інноваційної поведінки освітнього закладу і підходи до управління його розвитком	-	-	8	-	
<i>Змістовий модуль 2. Забезпечення якості управління освітньою діяльністю</i>					
Тема 8. Системне управління розвитком освітнього закладу.	1	1	8	-	
Тема 9 Науково-методичне та нормативне забезпечення освітньої діяльності освітнього закладу	-	-	6	-	
Тема 10. Особливості діяльності дошкільних, позашкільних, професійно-технічних та вищих закладів освіти.	-	-	8	-	
Тема 11. Мистецтво управління освітнім процесом у закладах освіти	-	-	6	-	
Тема 12. Професійне мовлення управлінця закладу освіти.	-	-	8	-	
Тема 13. Професіоналізм керівника закладу освіти	-	-	6	-	
Тема 14. Керівник як лідер освітнього закладу	-	-	8	-	
Тема 15. Розв'язання конфліктів в структурі управлінської діяльності	1	-	8	-	
Разом	4	2	114		

5. Тематика практичних занять

Змістовий модуль I. Загальні засади управління освітньою діяльністю

Практичне завдання 1. Становлення і розвиток науки управління в галузі освіти (1 год/1 год.).

Мета: *сформувати наукове уявлення про особливості управління в галузі освіти.*

Питання для обговорення

1. Проаналізуйте хід еволюції управлінської думки у світі та в Україні.
2. Яким був розвиток теорії управління освітнім закладом в Україні у другій половині ХХ століття
3. Назвіть наукові підходи до управління освітнім закладом.
4. Розтлумачте поняття предмету та методів науки управління освітнім закладом

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1,7,9,10,11,12,17,20

Практичне завдання 2. Освітній заклад як об'єкт управління (1год/-год.).

Мета: *ознайомити магістрантів із режимом життєдіяльності освітнього закладу.*

Питання для обговорення

1. Охарактеризуйте освітній заклад як педагогічну систему й опишіть об'єкт управління.
2. Як відбувається взаємодія освітнього закладу із зовнішнім середовищем.
3. Якою є внутрішня побудова освітнього закладу.
4. Опишіть основні підсистеми та процеси в освітньому закладі.
5. Який сутнісний зміст поняття «режим життєдіяльності та результати освітнього закладу».
6. Різноманіття видів освітніх закладів.

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1, 9,10,11,12 ,20

Практичне завдання 3. Функціонування освітніх закладів (1год./-год.)

Мета: *сформувати знання щодо закономірностей, принципів та функцій наукового управління освітніми закладами.*

Питання для обговорення

1. Назвіть закономірності управління освітніми закладами.
2. Які принципи та функції наукового управління освітніми закладами вам відомі.

3. Дайте визначення поняття «процес управління».
4. Що називають управлінським циклом
5. Охарактеризуйте значення ефективності процесу управління.
6. Якою є організаційна структура та керівні механізми системи управління освітнім закладом

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1,7, 10,11,12,17,20

Практичне завдання 4. Управління функціонуванням освітніх закладів(1год./-год.)

Мета: сформувати знання щодо структури та освітньої системи освітнього закладу.

Питання для обговорення

1. В чому призначення організаційної діяльності.
2. Якою є структура та освітня система освітнього закладу,
3. Які основні підходи до управління освітнім закладом.
4. Що визначає поняття «організаційні форми управлінської діяльності».

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1,2, 7,9,10,11,12,20

Практичне завдання 5. Мета управління освітнім закладом (1год./-год.)

Мета: сформувати знання щодо планування діяльності та контролю процесів функціонування в освітньому закладі .

Питання для обговорення

1. Дайте визначення мети управління освітнім закладом.
2. Як відбувається планування як управлінська діяльність:
3. Які підходи та принципи планування.
4. Хто є суб'єктами контролю у освітньому закладі.
5. Назвіть види, форми, принципи та методи контролю .

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1,7,9,10,11,12,17

Практичне завдання 6. Керівництво колективом, мотивація і оцінка кадрів (1год./-год.)

Мета: систематизувати знання магістрантів щодо керівництва колективом, мотивації і оцінки кадрів в освітньому закладі.

Питання для обговорення

1. Дайте характеристику рівнів розвитку колективу.
2. Які якості керівника й ефективність реалізації функції керівництва.
3. Назвіть типи організаційної поведінки.
4. Охарактеризуйте змістовні теорії мотивації.
5. Як оцінюються кадри в контексті компоненту керівництва колективом.
Опишіть механізм атестації педагогічних працівників.

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1,2, 7,9,10,11,12,17

Практичне завдання 7. Типи інноваційної поведінки освітнього закладу і підходи до управління його розвитком (1год./-год.)

Мета: ознайомити магістрантів із типами інноваційної поведінки освітнього закладу і підходами до управління його розвитком

Питання для обговорення

1. Як вибрати стратегію інноваційної поведінки.
2. Дайте визначення інноваційної орієнтації і системи управління розвитком. Як започаткувати інноваційний процес та реалізувати інновації.
3. Які завдання лежать в основі планування нововведення.
4. Чим мотивувати участь в інноваційній діяльності.
5. Охарактеризуйте поняття «подолання опору змінам».

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1, 9,10,11,12

Змістовий модуль 2. Забезпечення якості управління освітньою діяльністю

Практичне завдання 8. Системне управління розвитком освітнього закладу (1год./1 год.)

Мета: сформулювати уявлення магістрантів із особливостями системного управління розвитком.

Питання для обговорення

1. Опишіть принципові особливості системного управління розвитком.
2. Яку програму системним управлінням розвитком називають цільовою
3. В чому полягають особливості організації, керівництва і контролю в системному управлінні розвитком освітнього закладу.
4. Опишіть механізм системного планування розвитку, виявлення і оцінки проблем, розробки концептуального проекту стратегії змін і плану здійснення.

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.

2. Тестування.

Література: 1,2,7,9,10,11,12,20.

Практичне завдання 9. Науково-методичне та нормативне забезпечення освітньої діяльності освітнього закладу (1год./-год.)

Мета: ознайомити магістрантів із нормативною базою створення та функціонування освітнього закладу.

Питання для обговорення

1. Назвіть основні директивні документи щодо науково-методичного та нормативного забезпечення освітньої діяльності освітнього закладу.
2. Які вимоги до розробки змісту та структури статуту освітнього закладу вам відомі
3. Охарактеризуйте правила внутрішнього розпорядку освітнього закладу.
4. Як визначити стратегію діяльності закладу.
5. У чому відмінності навчальних планів і програм.
6. Яке значення посібників, методичних рекомендацій та дидактичного обладнання в освітніх закладах

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1,2,7,9,10,11,12,13,14,15

Практичне завдання 10. Особливості діяльності дошкільних, позашкільних, професійно-технічних та вищих закладів освіти. (1год./-год.)

Мета: ознайомити магістрантів із діяльністю дошкільних, позашкільних, професійно-технічних та вищих закладів освіти.

Питання для обговорення

1. Опишіть основні завдання та напрями діяльності дошкільних установ в умовах соціально-економічних перетворень.
2. Яким є зміст і організація позашкільних закладів освіти.
3. Охарактеризуйте діяльність професійно-технічних закладів в умовах реформування освіти.
4. Виокремте особливості освітньої діяльності вищих навчальних закладів.

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 3,4,5,6,8

Практичне завдання 11. Мистецтво управління освітнім процесом у закладах освіти (1год./-год.)

Мета: ознайомити магістрантів із мистецтвом управління освітнім процесом у освітніх закладах.

Питання для обговорення

1. Охарактеризуйте поняття «управлінська культура керівника освітнього закладу» та опишіть її складові.
2. Чому поняття «професійна культура» вважають складним інтегративним особистісним утворенням.
3. В чому проявляється специфіка професійної діяльності керівника освітнього закладу
4. Який сутнісний зміст та складові поняття «педагогічна культура керівника освітнього закладу».
5. Визначте складові педагогічної майстерності.

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1,2,7,9,10,11,12

Практичне завдання 12. Професійне мовлення управлінця освітнього закладу (1год./-год.)

Мета: сформувати у магістрантів навички комунікативної культури, вмінь ділової комунікації.

Питання для обговорення

1. Які особливості ділового спілкування керівника навчального закладу.
2. Охарактеризуйте функції ділового спілкування.
3. Назвіть типи управлінського спілкування.
4. В чому специфіка культури мовлення управлінця освітнім закладом.
5. Опишіть техніку та технологію мовлення керівника освітнім закладом.
6. Подайте словесну ілюстрацію майстерності публічного виступу(при викладанні фінансово-економічних дисциплін)

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.
3. Презентація командного проєкту.

Література: 6, 9,10,11,12

Практичне завдання 13. Професіоналізм керівника закладу освіти (1год./-год.)

Мета: формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків керівника закладу освіти.

Питання для обговорення

1. Становлення та формування професіоналізму особистості керівника освітнього закладу.
2. Імідж як образ керівника.
3. Створення керівником освітнього закладу власного іміджу.
4. Професійне портфоліо керівника закладу освіти та просування себе як бренду.
5. Самоменеджмент: поради з управління власними ресурсами.

Хід заняття

4. Фронтальне опитування.
5. Тестування.
6. Презентація командного проекту.

Література: 1,2,7,9,10,11,12

Практичне завдання 14. Керівник як лідер освітнього закладу (1год./-год.)

Мета: *формування у магістрантів лідерських, комунікативних, організаційних, рольових, функціональних та інших компетентностей.*

Питання для обговорення

1. Лідерська компетентність керівника. Основні типи лідерства.
2. Функції лідера-керівника.
3. Керівництво командою та теорії лідерства.
4. Лідерство змін та організаційна культура.
5. Системне розуміння лідерства та комунікація
6. Розвиток відповідальності.

Хід заняття

7. Фронтальне опитування.
8. Тестування.
9. Презентація командного проекту.

Література: 9,10,11,12,13

Практичне завдання 15. Розв'язання конфліктів в структурі управлінської діяльності (1год./-год.)

Мета: *ознайомити магістрантів із анатомією та динамікою управлінських конфліктів та шляхами їхнього розв'язання.*

Питання для обговорення

1. Управління конфліктом як прояв рівня професійної культури керівника.
2. Типові шляхи розв'язання конфліктів керівником освітнього закладу.
3. Прогнозування конфліктів керівником.
4. Принципи і тактика розв'язання конфлікту керівником освітнього закладу.
5. Асертивна поведінка керівника.
6. Подолання стресів та особистісних криз керівником освітнього закладу.

Хід заняття

1. Фронтальне опитування.
2. Тестування.

Література: 1,2,7,9,10,11,12.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Метою комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ) є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студентами з дисципліни та розвиток навичок самостійного пошуку та опрацювання літературних і статистичних джерел, вироблення особистого ставлення до сучасних управлінських та етичних проблем. КПЗ є завершальною стадією теоретичної та практичної роботи з дисципліни та виконується із застосуванням знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних та практичних занять і охоплює зміст навчальної дисципліни загалом.

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Управління освітнім процесом в освітніх закладах» є формою наскрізних практичних завдань, виконання яких потребує засвоєння змісту конкретних тем з дисципліни та отримання навиків використання набутих знань шляхом проведення певних завдань.

Індивідуальні завдання виконує кожен студент шляхом підготовки творчої роботи у вигляді реферату згідно із рекомендованим переліком тем. Реферат – це завершена теоретична робота з конкретної проблематики (теми) в межах навчальної програми курсу. Обсяг реферату – 10 – 12 сторінок (формат А4). Індивідуальна робота виконується студентом самостійно при консультуванні викладачем. КПЗ оформляється за стандартним зразком і подається викладачу за два тижні до екзамену. Можливий захист практичного індивідуального завдання шляхом усного звіту студента з підготовкою та оформлення презентацій з навчальної дисципліни «Управління освітнім процесом в освітніх закладах».

Тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань (КПЗ):

1. Портфоліо вчителя.
2. Професіограма педагога.
3. Передовий педагогічний досвід учителя.
4. Резюме.
5. Посадова інструкція.
6. Функціональні обов'язки директора ЗЗСО, заступника директора, класного керівника, керівника гуртка, куратора.
7. Персональний сайт педагога
8. Swot- аналіз освітнього закладу.
9. Стилі управління
10. Імідж освітнього закладу
11. Есе «Ідеальний викладач очима студентів»,
12. Ділова етика керівника.
13. Вербальна комунікація у діяльності керівника: структура та шляхи вдосконалення.

7. Самостійна робота

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій викладача, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою, а також засобами самоконтролю (тестами, типовим пакетом контрольних завдань).

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Викладач проводить діагностику якості самостійної роботи студента на індивідуальних заняттях. Вони проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

№ п/п	Тематика	К-сть год. Д.ф.н./з.ф.н.
1	Еволюція управлінської думки у світі та в Україні.	1/1
2	Розвиток теорії управління освітнім закладом в Україні у другій половині ХХ століття	1/1
3	Наукові підходи до управління освітнім закладом.	1/1
4	Предмет та методи науки управління освітнім закладом	1/1
5	Освітній заклад як педагогічна система й об'єкт управління.	1/1
6	Взаємодія освітнього закладу із зовнішнім середовищем.	1/1
7	Освітній заклад та його внутрішня побудова.	1/1
8	Основні підсистеми та процеси в освітньому закладі.	1/1
9	Режим життєдіяльності та результати освітнього закладу.	1/1
10	Різноманіття видів освітніх закладів.	1/1
11	Закономірності управління освітніми закладами.	1/-
12	Принципи та функції наукового управління освітніми закладами.	1/-
13	Поняття процесу управління.	1/1
14	Управлінський цикл	1/-
15	Ефективність процесу управління.	1/-
16	Організаційна структура та керівні механізми системи управління освітнім закладом	1/1
17	Призначення організаційної діяльності.	1/-
18	Структура та освітня система освітнього закладу.	2/1
19	Підходи до управління освітнім закладом і його структура.	2/1
20	Організаційні форми управлінської діяльності.	1/1
21	Мета управління освітнім закладом.	1/1
22	Планування як управлінська діяльність: підходи та принципи	1/1
23	Суб'єкти контролю у освітньому закладі.	2/1
24	Види, форми, принципи та методи контролю	1/1
25	Характеристики рівня розвитку колективу.	1/1

26	Якості керівника й ефективність реалізації функції керівництва.	2/1
27	Типи організаційної поведінки.	1/1
28	Змістовні теорії мотивації.	1/-
29	Оцінка кадрів як необхідний компонент керівництва колективом.	1/1
30	Атестація педагогічних працівників	2/1
31	Вибір стратегії інноваційної поведінки.	1/1
32	Інноваційна орієнтація і система управління розвитком.	1/1
33	Початок інноваційного процесу.	1/1
34	Реалізація інновації.	1/1
35	Завдання планування нововведення.	1/1
36	Мотивація участі в інноваційній діяльності.	1/1
37	Подолання опору змінам.	1/-
38	Принципові особливості системного управління розвитком.	1/1
39	Цільова програма – основний засіб системного управління розвитком.	1/1
40	Особливості організації, керівництва і контролю в системному управлінні розвитком освітнього закладу.	2/1
41	Системне планування розвитку, виявлення і оцінка проблем, розробка концептуального проекту стратегії змін і плану здійснення.	1/1
42	Нормативна база створення та функціонування освітнього закладу.	1/1
43	Основні директивні документи.	1/1
44	Вимоги до розробки змісту та структури статуту освітнього закладу.	1/1
45	Правила внутрішнього розпорядку освітнього закладу.	2/1
46	Основні накази.	2/1
47	Плани роботи закладу.	2/1
48	Визначення стратегії діяльності закладу.	2/1
49	Навчальні плани і програми. Посібники, методичні рекомендації.	2/1
50	Дидактичне обладнання.	1/-
51	Основні завдання та напрями діяльності дошкільних установ в умовах соціально-економічних перетворень.	2/1
52	Зміст і організація позашкільних закладів освіти.	1/1
53	Діяльність професійно-технічних закладів в умовах реформування освіти.	2/1
54	Особливості освітньої діяльності вищих навчальних закладів.	2/1
55	Управлінська культура керівника навчального закладу та її складові.	2/1
56	Поняття «професійна культура» як складне інтегративне особистісне утворення.	2/1
57	Професійна діяльність керівника освітнього закладу	2/1
58	Професійна культура як міра та якість діяльності управлінця.	2/1
59	Сутність та складові поняття «педагогічна культура керівника освітнього закладу».	1/1
60	Педагогічна майстерність – якісна характеристика педагогічної культури.	2/1
61	Ділове спілкування керівника навчального закладу.	2/1
62	Функції ділового спілкування.	1/1
63	Типи управлінського спілкування.	2/1
64	Культура мовлення управлінця освітнім закладом.	2/1
65	Техніка та технологія мовлення керівника освітнім акладом.	2/1
66	Майстерність публічного виступу.	2/1

67	Становлення та формування професіоналізму особистості керівника освітнього закладу.	2/1
68	Імідж як образ керівника.	1/-
69	Створення керівником освітнього закладу власного іміджу.	1/1
70	Характеристики позитивного іміджу керівника.	2/1
71	Відмінності змісту понять «лідер групи педколективу» і «керівник освітнього закладу».	2/1
72	Основні концепції лідерства.	2/1
73	Створення керівником-лідером освітнього закладу конкурентноспроможної управлінської команди.	2/1
74	Створення управлінської команди за технологією «ретимінг».	2/1
75	Технологія формування управлінської команди на основі системно-структурного підходу	1/-
76	Управління конфліктом як прояв рівня професійної культури керівника.	2/1
77	Типові шляхи розв'язання конфліктів керівником освітнього закладу.	1/1
78	Прогнозування конфліктів керівником.	2/1
79	Принципи і тактика розв'язання конфлікту керівником освітнього закладу.	2/1
80	Асертивна поведінка керівника.	2/1
Разом:		114/70

8. Тренінг з дисципліни (4 год.).

Програма тренінгу особистісного зростання педагога

Мета: *Подолання емоційної напруги, відновлення особистісного ресурсу педагога.*

Структура тренінгу:

1. Підготовчий етап : ознайомлення учасників тренінгу з основними цілями та завданнями тренінгу, форматом тренінгу; знайомство учасників тренінгової групи з тренером та між собою, прояснення очікувань та побоювань учасників групи стосовно тренінгу; встановлення та прийняття правил тренінгової групи.

II. Основна частина:

- ✓ Особистісне зростання - (міні-лекція).
- ✓ Зняття емоційної напруги.
- ✓ Використання позитивних емоцій, які пов'язані з успіхами в минулому та майбутньому для формування нових взаємин .
- ✓ Відпрацювання і оволодіння навичками, що допоможуть згуртувати групу.
- ✓ Формування установки про значущість своєї особистості.
- ✓ Здійснення рефлексії власного Я.
- ✓ Проектування програми особистісного зростання (дерево життя).

III. Заклучна частина:

Підведення підсумків тренінгу, оцінка досягнення цілей тренінгу, відповіді на запитання, анкетування.

Методи проведення: міні-лекції, ситуаційно-рольова гра, дидактична гра, ситуаційна гра, ігри-розминки, відпрацювання конкретних умінь та навичок, робота в малих групах, в парах, практичні вправи, рухливі вправи, тестування, рольові ігри.

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Управління освітнім процесом у закладах освіти» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- командні проекти;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Управління освітнім процесом у закладах освіти» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
<i>8 тиждень</i>	<i>15 тиждень</i>	<i>17 тиждень</i>	<i>Згідно розкладу</i>

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	✓ Мультимедійний проектор EpsonEB- 505 (1 шт.), рік виготовлення 2018, рік ведення в експлуатацію 2019 ✓ Екран проекційний BRYAN 2:1,5 (1шт.)	1-15
2.	Ноутбук (Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно ліцензії Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students; Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox).	1-15
3.	Фліпчарт	1-15

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Андросюк В.М. Педагогічний менеджмент і психодидактика: навч. посібник. Тернопільський національний економічний ун-т. Т. : Економічна думка, 2018. 216 с.

2. Андрощук І. М. Методичні рекомендації для керівних, науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників вітчизняних університетів щодо управління професійним розвитком викладачів кафедр менеджменту закладів вищої освіти України. Київ: ДСК-Центр, 2018. С. 28.

3. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ, Державна служба якості освіти, 2019. 240 с.

4. Закон України "Про загальну середню освіту" (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

5. Закон України «Про освіту» (2017) URL: <http://kodeksy.com.ua/>

6. Кізіма Т.О. О., Ребуха Л.З., Письменний В.В., Коваль С.Л. та ін. Методика викладання фінансової грамотності: навчальний посібник / за ред. д.е.н., професора Кізіми Т.О., д.пед.н., доцента Ребухи Л.З.; 2 вид., перероб. доп. Тернопіль: Економічна думка, 2019. 220 с.

7. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір. Наказ МОН № 998 від 31.12.2014 р. Електронний ресурс: www.mon.gov.ua

8. Концепція Нової Української школи. URL: mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola

9. Менеджмент освітньої організації / О. І. Мармаза. Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.

10. Керівник навчального закладу : навч. посіб. / Л. В. Пшенична. Суми Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 520 с.

11. Основи інноваційної освітньої діяльності : методичні рекомендації. // упорядник Антонюк Л. В. Рівне РОІППО, 2018. 44с.

12. Павлютенков Є. М. Основи управління школою. Х.: Вид. група «Основа», 2016. 176 с.

13. Психолого–педагогічна діагностика якості освіти у педагогічному ВНЗ : навч.-метод. посіб. / А. А. Харківська, Л. О. Петриченко, Л. В. Кондрацька, Т. В. Отрошко, О. С. Шукалова, О. М. Школа, Д. В.Пятницька ; за заг. ред. Г.Ф.Пономарьової ; М–во освіти і науки України; Комунал. закл. «Харків. гуманітар.–пед. акад.» Харків. облради. Харків : Компанія СМІТ, 2016. Ч. 2. 366 с.

14. Тимошко Г. М. Педагогічна майстерність як вектор розвитку організаційної культури керівника закладу освіти/ Г. М. Тимошко // Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г.Шевченка. Серія: Педагогічні науки. - 2019. - Вип. 157. - С. 222-228.

15. Управління освітнім процесом у закладах вищої освіти : робочий зошит / Л. О. Петриченко, А. А. Харківська, О. О. Бабакіна, А. І. Єрьомкін, О.М. Акімова; за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно–педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2018. – 56 с.

16. International Organization for Standardization (ISO). Standards in Action. 2017. Available online: <https://www.iso.org/standards-in-action.html>

17. Yazdani, A.; Neumann, W.P.; Imbeau, D.; Bigelow, P.; Pagell, M.; Wells, R. Prevention of musculoskeletal disorders within management systems: A scoping review of practices, approaches, and techniques. *Appl. Ergon.* 2019, 51, 255–262. [CrossRef] [PubMed]

18. Gopang, M.A.; Nebhwani, M.; Khatri, A.; Marri, H.B. An assessment of occupational health and safety measures and performance of SMEs: An empirical investigation. *Saf. Sci.* 2019, 93, 127–133. [CrossRef]

19. Cañamares, S.M.; Escribano, B.M.V.; González-García, M.N.; Barriuso, A.R.; Rodríguez-Sáiz, A. Occupational risk-prevention diagnosis: A study of construction SMEs in Spain. *Saf. Sci.* 2017, 92, 104–115. [CrossRef].